

ALTEERRA
RESEARCH INSTITUUT VOOR DE GROENE RUIMTE

Monitoring Ecocorridor Zwaluwenberg

Nieuwsbrief
Versie: oktober 2014

Inhoud

1. Inleiding
2. Zoogdieren
3. Herpetofauna
4. Vlinders
5. Overig
6. Colofon

"Wat dragen de ecoducten bij de Zwaluwenberg bij aan de dierpopulaties in de omringende natuurgebieden?" Dat is de vraag die het onderzoeksteam van RPS, Alterra en Movares samen met vrijwilligers en studenten gaat beantwoorden. Het onderzoek loopt zeven jaar en vindt plaats in opdracht van de Provincie Noord-Holland met medewerking van het Goois Natuurreservaat, Rijkswaterstaat, ProRail, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en het Utrechts Landschap. Deze nieuwsbrief informeert u ieder kwartaal over de voortgang.

Inleiding

De afgelopen maanden hebben we intensief gewerkt aan het verzamelen van onderzoeksgegevens op en rondom ecocorridor Zwaluwenberg. Een opsomming van de belangrijkste werkzaamheden:

- Uitlezen van camera's en controleren fotomateriaal
- Controleren transecten herpetofauna
- Afnemen monsters van hazelworm en levendbarende hagedis
- Inbrengen transponders bij hazelworm
- Plaatsen kunstmatige schuilplaatsen (refuges)
- Controleren transecten dagvlinders
- Maken van een vegetatieopname op het ecoduct over de A27

In het onderstaande geven we een beknopte samenvatting van de uitgevoerde werkzaamheden en de resultaten daarvan.

Zoogdieren

De afgelopen maanden zijn geen nieuwe zoogdiersoorten op het ecoduct aangetroffen. Nog steeds worden vooral konijn en haas geregistreerd door de camera's. Verder maken ook vos en ree nog steeds frequent gebruik van de natuurbrug.

Vos op het ecoduct over de A27

In een straal van 2 km rondom het ecoduct zijn op random locaties camera's geplaatst. Onderstaande camerafoto's tonen een bok en een (erg donkere) geit die gefotografeerd zijn door camera's in de omgeving van de ecocorridor.

In de vorige nieuwsbrief hebben we een foto opgenomen van een over het ecoduct lopende das. Daarna heeft deze soort zich hier echter niet meer laten zien. Boommarter is op het ecoduct nog niet waargenomen, maar wordt nog steeds af en toe in de omgeving van het ecoduct gefotografeerd (zoals op Einde Gooi).

De dassen- en ook de boommartergegevens (geschikte nestbomen, sporen en gefotografeerde exemplaren) zijn inmiddels in ArcGIS ingevoerd zodat de kaarten van de verspreiding van deze soorten kunnen worden gemaakt.

Herpetofauna

Het onderzoek naar de reptielen en amfibieën op en rond de ecorridor gebeurt met behulp van 150 meter lange transecten die wekelijks zijn geïnventariseerd. Op ieder transect zijn 16 kunstmatige schuilplaatsen - tapijttegels, houten/stalen platen of ACO-refuges (zie onderstaande foto's) - uitgelegd, die 10 meter van elkaar liggen.

Plaatsen refuges

Aco refuges

De kunstmatige schuilplaatsen bieden beschutting aan reptielen en amfibieën. Hierdoor is de aanwezigheid van lastig te inventariseren soorten, zoals de hazelworm, gemakkelijker vast te stellen. Een van de aspecten die wordt opgenomen bij het inventariseren is de temperatuur onder de schuilplaatsen.

Temperatuurmeting onder de tapijttegels

Op het ecodeuct zijn de afgelopen maanden twee soorten amfibieën waargenomen, bruine kikker en gewone pad. Van bruine kikker zijn subadulten en adulten waargenomen. Van gewone pad zijn naast juvenielen en adulten ook enkele honderden larven in de oostelijke poel aangetroffen. Op het ecodeuct zijn inmiddels levendbarende hagedis (2x een subadult) en hazelworm aangetroffen.

In de omgeving van het ecodeuct zijn de afgelopen maanden circa 200 exemplaren van de levendbarende hagedis waargenomen of gevangen (zowel adult als subadult). Van hazelworm zijn 6 adulten en 1 subadult gevangen.

Levendbarende hagedissen gevangen bij het Wasmeer

De eerste hazelwormen zijn inmiddels van een transponder voorzien. We hopen deze dus terug te vangen en op die manier schattingen van de populatie te doen en hun bewegingen door het landschap te achterhalen.

		<p>Van het inbrengen van transponders bij levend-barende hagedissen hebben we afgezien: dit bleek uiteindelijk niet mogelijk zonder de dieren schade toe te brengen.</p> <p>Inmiddels zijn ook de nodige monsters van hazelworm en levenbarende hagedis binnen. Deze worden de komende maanden geanalyseerd.</p>	
	<p><i>Vlinders</i></p>	<p>Het onderzoek naar dagvlinders op en rond de ecocorridor gebeurt eveneens met behulp van transecten. Doelsoorten zijn het heideblauwtje en de heidevlinder. We richten ons hierbij uitsluitend op het biotoop heide, conform de habitatvoorkeur van de doelsoorten.</p> <p>Op het ecoduct zijn twee 150 meter lange transecten uitgezet. In de referentiegebieden rondom de ecocorridor zijn in totaal 12 transecten uitgezet, ad random voor wat betreft locatie en oriëntatie binnen geschikt habitat. De inventarisaties van dagvlinders zijn uitgevoerd van juni tot en met september.</p> <div data-bbox="619 1055 1267 1317" data-label="Image"> </div> <p><i>Icarusblauwtje en kleine vuurvliinder op het ecoduct over A27</i></p> <p>Bij de inventarisatierondes zijn lage dichtheden dagvlinders aangetroffen. Waargenomen soorten op en rond het ecoduct:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Icarusblauwtje • Bruin zandoogje • Bont zandoogje • Klein geaderd witje • Kleine vuurvliinder • Citroenvlinder • Hooibeestje • Klein koolwitje • Dagpauwoog • Groot dikkopje • Groot koolwitje <p>De doelsoorten heideblauwtje en heivlinder zijn (nog) niet waargenomen.</p>	

Overig

Vegetatie

In augustus is een vegetatie-opname uitgevoerd zodat we een uitgangssituatie hebben voor de monitoring van de komende jaren. De vegetatie zal de komende onderzoeksjaren in het voorjaar worden uitgevoerd. In dit eerste onderzoeksjaar is het ecoduct over de A27 opgeleverd. De beginsituatie bestond daarom in het voorjaar uit kaal zand waarop stobbenrillen zijn aangebracht en struiken zijn aangeplant. De vegetatie-opname is met name bedoeld om de heideontwikkeling in beeld te brengen.

Grazige vegetatie met enkele heideplanten

Einde veldseizoen

We zijn als projectteam erg dankbaar voor de inzet van de studenten, vrijwilligers en vertegenwoordigers van de verschillende organisaties die het afgelopen veldseizoen met ons hebben meegewerkt aan dit project. We hebben voor dit onderzoek drie onderzoeksjaren gepland: 2014, 2017 en 2020. Het onderzoeksjaar 2014 zal als gevolg van de late levering van de camera's doorlopen tot april 2015. De camera's zullen in de tussenliggende jaren op en rondom het ecoduct worden verwijderd.

We zullen als projectteam nog overleggen wat we nog wel kunnen onderzoeken in de tussenliggende jaren. We zullen hierover een terugmelding (en mogelijk een verzoek) verzorgen aan de vrijwilligers die zich bij ons hebben aangemeld.

Colofon

Deze nieuwsbrief is opgesteld door:
Alterra - Edgar van der Grift
RPS - Jac Hakkens

Reacties kunt u sturen naar:
jac.hakkens@rps.nl